

Europos
Komisija

2020 M. TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPŲ TAIKYMO ATASKAITA

2020 m. rugsėjo mėn.

ES TEISINĖS VALSTYBĖS PRIEMONIŲ RINKINYS

ES turi įvairių priemonių, skirtų užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų laikomasi teisinės valstybės principo. Daug valstybių narių taiko aukštus teisinės valstybės principo standartus, tačiau iškyla ir reikšmingų iššūkių, kurie skirtingose valstybėse narėse skiriasi. Kadangi su teisinės valstybės principu susiję uždaviniai būna skirtingi, priemonės irgi yra skirtingos. Kiekviena priemonė pritaikyta prie konkrečios situacijos – ja siekiama skatinti teisinės valstybės principo laikymąsi, užkirsti kelią su juo susijusioms problemoms arba į jas reaguoti.

KODĖL TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPAS TOKS SVARBUS?

Teisinė valstybė yra viena iš pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga. Tai ne abstrakcija. Teisinės valstybės principas tiesiogiai veikia kiekvieno piliečio gyvenimą. Tai reiškia, kad visiems visuomenės nariams, įskaitant vyriausybes ir parlamentus, teisės aktai taikomi vienodai, kontroliuojant nepriklausomais teismams.

KOKS VAIDMUO TENKA KOMISIJAI?

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažino, kad Europos Komisija yra atsakinga už teisinės valstybės principo, kaip vienos iš pagrindinių ES sutartyse įtvirtintų vertybių, laikymosi užtikrinimą ir tai, kad būtų laikomasi ES teisės, vertybių ir principų.

PREVENCIJA IR SKATINIMAS

EUROPOS TEISINĖS VALSTYBĖS MECHANIZMAS

Viena pagrindinių jo dalių – metinis **teisinės valstybės principo taikymo ataskaitų** ciklas, kuriuo skatinamas teisinės valstybės principas valstybėse narėse ir užkertamas kelias problemų atsiradimui ar jų gilėjimui.

ES TEISINGUMO REZULTATŲ SUVESTINĖ

Metinė ataskaita, kurioje pateikiami palyginami duomenys apie nacionalinių teisingumo sistemų nepriklausomumą, kokybę ir veiksmingumą.

EUROPOS SEMESTRAS

Kasmetinis procesas, kurio rezultatas – konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos makroekonominiais ir struktūriniais klausimais, įskaitant rekomendacijas dėl teisingumo sistemų ir kovos su korupcija, siekiant skatinti ekonomikos augimą.

BENDRADARBIAVIMO IR TIKRINIMO MECHANIZMAS

Reguliari Rumunijos ir Bulgarijos pažangos šalinant su teismine reforma ir korupcija susijusius trūkumus, o Bulgarijos atveju – ir kovos su organizuotu nusikalstamumu pažangos, stebėsenos ir ataskaitos.

PARAMA PILIETINEI VISUOMENEI, TINKLAMS IR PROJEKTAMS

ES finansavimo priemonės, komunikacijos kampanijos ir skatinimo veikla, įskaitant paramą teisiniams tinklams, žiniasklaidos pliuralizmui ir laisvei.

STRUKTŪRINĖS REFORMOS

Techninė ir finansinė parama valstybėms narėms struktūrinėms reformoms vykdyti.

REAGAVIMAS

PAŽEIDIMAI

Užtikrinama, kad ES teisė nacionaliniu lygmeniu tinkamai taikoma ir jos laikomasi.

ES SUTARTIES 7 STRAIPSNIS

Sutarties priemonė, skirta šiurkštiems teisinės valstybės principo pažeidimams šalinti; gali būti taikomos sankcijos.

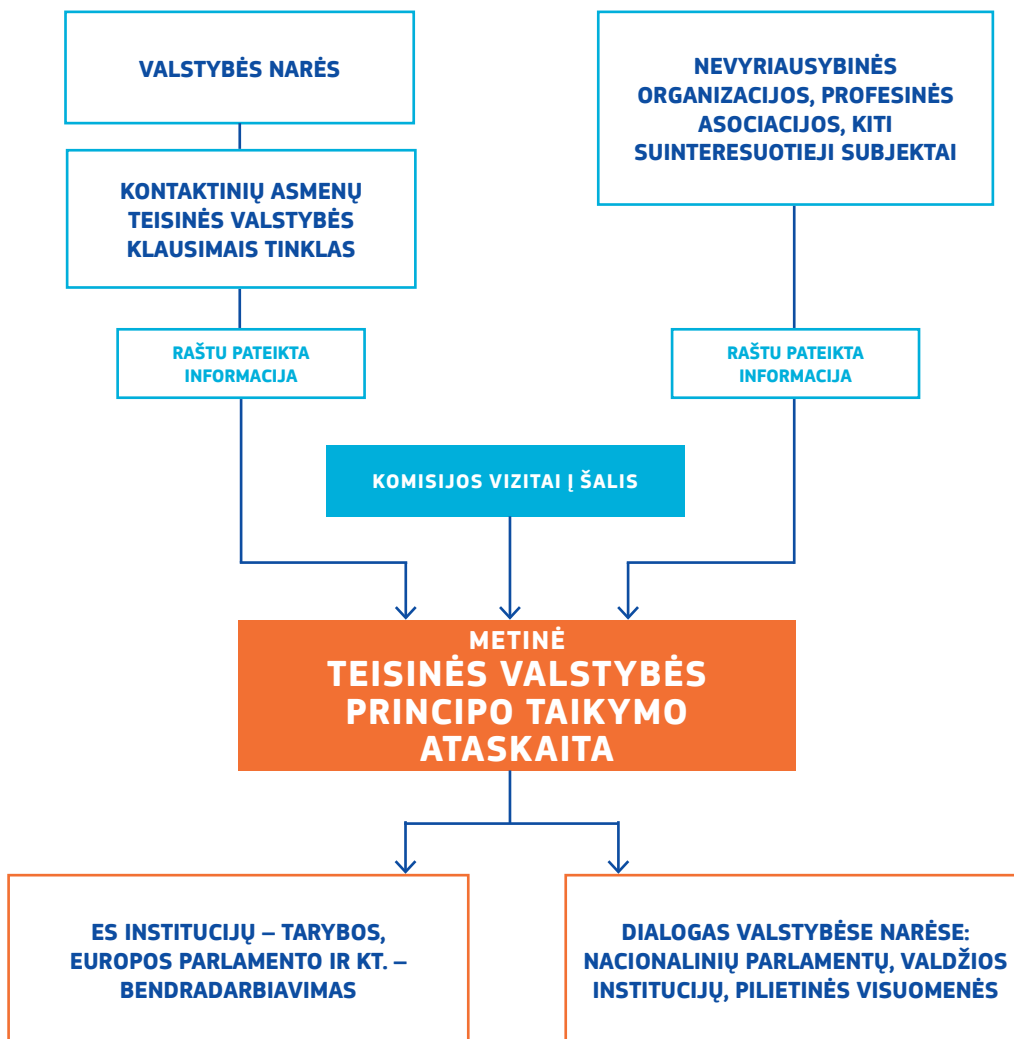
TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPO SISTEMA

Ankstyvo pranešimo priemonė, kurią 2014 m. kovo mėn. priėmė Komisija, suteikianti galimybę pradėti dialogą su valstybe nare, kad būtų pašalintos sisteminės grėsmės teisinės valstybės principui ir būtų užkirstas kelias eskalavimui.

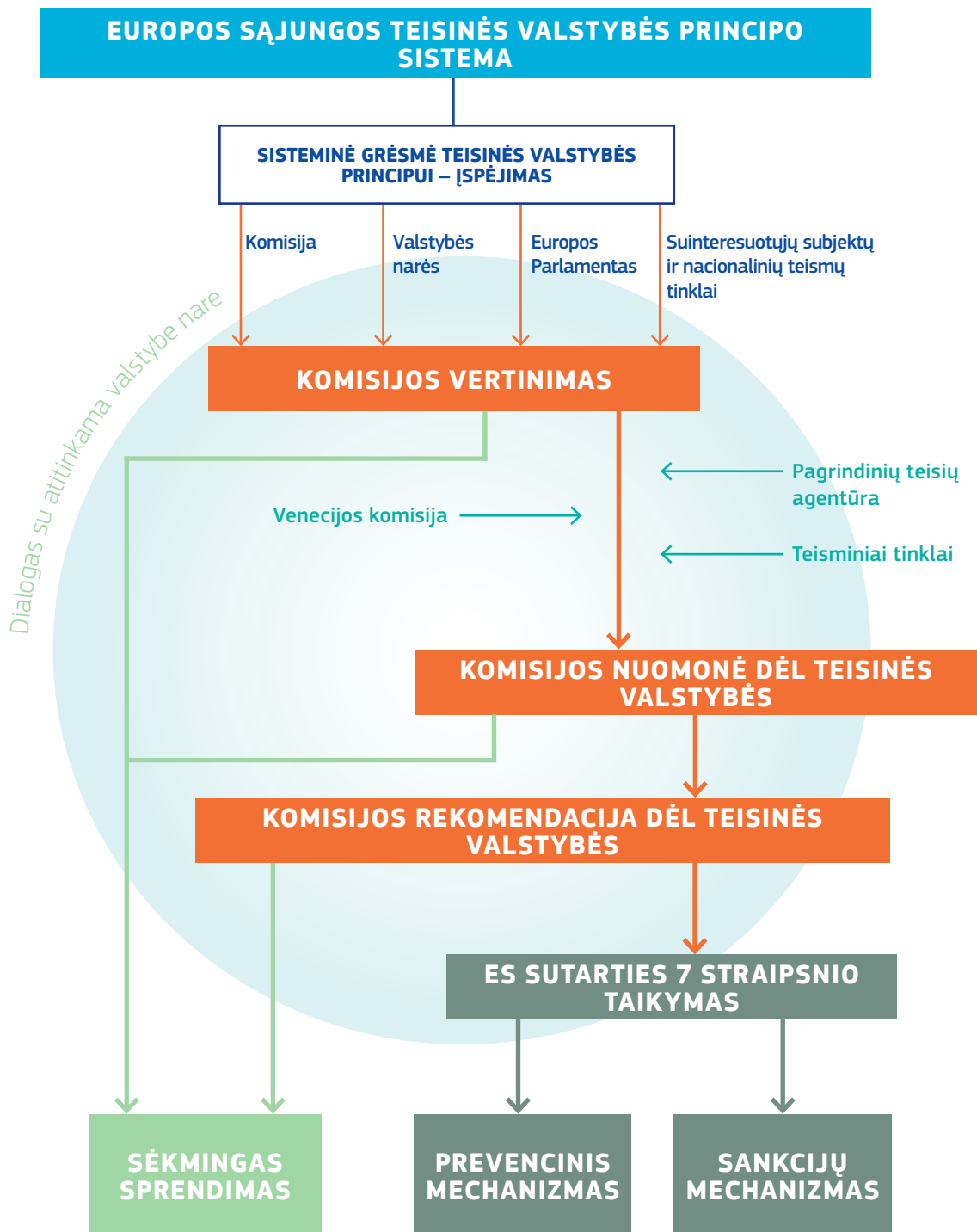
SIŪLOMAS SĄLYGŲ REŽIMAS SIEKIANT APSAUGOTI ES BIUDŽETĄ

Pasiūlymu teisinės valstybės principas susiejamas su ES lėšų naudojimu, kad ES galėtų sustabdyti, sumažinti arba apriboti galimybes gauti ES finansavimą pažeidimų atveju.

KAIP VEIKIA EUROPOS TEISINĖS VALSTYBĖS MECHANIZMAS?

KAIP VEIKIA TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPO SISTEMA?

KAIP VEIKIA ES SUTARTIES 7 STRAIPSNIS?

7 straipsnio 1 dalis. PREVENCINĖS PRIEMONĖS

Aiškios RIZIKOS dėl šiurkštaus ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių pažeidimo nustatymas

Pagrįstas pasiūlymas, teikiamas

1/3 valstybių narių

arba

Europos Komisijos

arba

Europos Parlamento

(2/3 balsavusiųjų, sudarančių visų narių daugumą, dauguma)

Susijusios ES šalies klausymas Taryboje

Europos Parlamento pritarimas

(2/3 balsavusiųjų, sudarančių visų narių daugumą, dauguma)

Tarybos sprendimas nustatyti aiškią riziką dėl šiurkštaus ES sutarties 2 straipsnyje nurodytų vertybių pažeidimo

(4/5 valstybių narių, išskyrus susijusią ES šalį, balsų dauguma)

Taryba gali išleisti rekomendacijas

(4/5 valstybių narių, išskyrus susijusią ES šalį, balsų dauguma)

7 straipsnio 2–3 dalių SANKCIJŲ MECHANIZMAS

Aiškūs šiurkštaus ir nuolatinio ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių pažeidimo EGZISTAVIMO nustatymas

Pasiūlymą teikia: 7 straipsnio 2 dalis.

1/3 valstybių narių

arba

Europos Komisija

Pastabos, pateiktos susijusios ES šalies

Europos Parlamento pritarimas

(2/3 balsavusiųjų, sudarančių EP narių daugumą, dauguma)

Europos Vadovų Taryba nustato šiurkštaus ir nuolatinio pažeidimo egzistavimą (VIENINGAS sprendimas išskyrus susijusią ES šalį)

ES sutarties 7 straipsnio 3 dalis: tam tikrų teisių sustabdymas

Taryba gali sustabdyti narystės teises, įskaitant balsavimo teises.

Balsuojama kvalifikuota balsų dauguma, kuri apibrėžiama taip:

- 72 proc. valstybių narių, išskyrus susijusią valstybę narę,
- ir sudarančių 65 proc. ES gyventojų valstybėse narėse, dalyvaujančiose balsavime.

Susijusi ES šalis balsuojant nedalyvauja